

VERSLAG van de digitale vergadering van de commissie Omgevingsvisie van 16 juni 2021

Voorzitter:

T. Koelewijn

Aanwezig:

R. van Muilekom, A.J. Schaddelee en H. van Essen (gedeputeerden)
Mevrouw A.C. Boelhouwer, mevrouw E.J. Broere (PVV), mevrouw H. Chidi (D66), mevrouw van Elteren (GL), F. Hazeleger (SGP), mevrouw W.M.M. Hoek (50Plus), mevrouw M. de Jong (GroenLinks), dr. A.R.S. Karataş (GroenLinks), mevrouw M. Lejeune-Koster (PvdA), mevrouw O. de Man (VVD), A.G. van Schie (VVD), H.O. Suna (PvdA), mevrouw mr. S.F. van Ulzen (VVD), W.J.A. Weyers (JA21), C. Westerlaken (CDA), H.I. Wolting (CU)

Van ambtelijke zijde aanwezig:

dr. R. Poort (griffier) en G.J. van der Kroon (Notuleerservice Nederland)

1.1 Opening

De voorzitter opent de vergadering om 19.30 en heet alle aanwezigen en belangstellenden welkom.

1.2 Vaststellen agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

1.3 Mededelingen

De voorzitter meldt dat er onlangs een overleg heeft plaatsgevonden tussen Dop van Ulzen, Suzanne Vrieling en haarzelf om te bepalen hoe om te gaan met een aantal onderwerpen dat nu nog onder de Commissie Omgevingsvisie valt, maar op termijn beter naar vakcommissies kan worden verplaatst. Dit heeft geresulteerd in een voorstel aan het Presidium, waar een en ander is geaccordeerd. Hierover zal nog naar alle Staten- en commissieleden worden gecommuniceerd.

Zij zal zelf het woord voeren bij agendapunt 2.4 - Provinciaal programma Wonen en Werken. Voor dat punt zal de heer Westerlaken het voorzitterschap op zich nemen.

1.4 Rondvraag

Hiervan wordt geen gebruik gemaakt.

1.5 Vaststellen verslagen

Het verslag van 17 februari jl. is gecorrigeerd (met dank aan de heer Hazeleger). De geagendeerde verslagen worden ongewijzigd vastgesteld.

1.6 Termijnagenda en lijst moties

Op de termijnagenda staan op 17 oktober en 3 november nog onderwerpen die zijn gebaseerd op het oorspronkelijke proces van de besluitvorming over de Omgevingsverordening. Deze zullen naar Q1 2022 worden verplaatst. Exacte data kunnen na het zomerreces, als de jaarplanning voor 2022 beschikbaar is, worden bepaald.

Er zijn verder geen opmerkingen binnengekomen over de termijnagenda en de moties. Hiermee zijn de termijnagenda en de lijst moties vastgesteld.

1.7 Ingekomen stukken

Er zijn geen op- of aanmerkingen binnengekomen naar aanleiding van de ingekomen stukken. De stukken worden voor kennisgeving aangenomen.

2.1 Jaarstukken 2020

De voorzitter vraagt de commissieleden zich te richten op de passages die voor deze commissie relevant zijn:

1. Jaarrekening 2020: de paragrafen 1.4 en 3.8.3
2. Voorjaarsrapportage: pag. 11 Invoering Omgevingswet

De heer Karataş valt het op dat in de jaarstukken de Omgevingsvisie een prominente plek heeft. Het vaststellen van de visie en de verordening was een flinke kluit voor iedereen. Het was een intensief traject, waarin ook sprake was van goed uitgevoerde participatietrajecten en inspraakmogelijkheden. Nu breekt de fase aan van de beleidsimplementatie en de organisatorische uitvoering. Het is daarbij niet alleen belangrijk om de ambities en de doelen te realiseren, maar ook omdat het werken in de geest van de Omgevingswet dit vraagt. Dat doet de provincie niet alleen, maar samen met de gemeenten. Dat gaat op een programmatische manier gebeuren.

Samenwerkingsprocessen vragen veel aandacht, contact, afstemming, overleg en goede onderlinge relaties. Het vraagt vertrouwen in elkaar. Ook belangrijk in goede samenwerkingsprocessen bij realisatie en uitvoering is het op orde hebben van de interne organisatie. Het gaat om organisatiekracht, de fte's en de middelen. Zoals in de Kadernota staat, moet er ook een schaa sprong in de begroting gemaakt worden.

Als hij een vraag zou moeten formuleren, dan zit die wel in de hoek van de mankracht. Het is één man die het allemaal moet doen. Hij hoort graag hoe de gedeputeerde dat ziet. Wat zijn nog andere mogelijkheden om gemeenten van dienst te kunnen zijn?

De heer Westerlaken wijst erop dat in de jaarstukken weinig gezegd wordt over de Omgevingswet. Hij gaat pas terugblikken als die wet is ingevoerd.

Mevrouw Chidi wijst op berichten vanuit gemeenten die nu al financieel in de knel komen. Zij vraagt zich af wat de verlenging van de Omgevingswet betekent en hoe de provincie hierop gaat reageren. Haar tweede vraag gaat over de op te leveren aantallen woningen. Er zijn reeds rond de 7000 woningen opgeleverd in het kader van de versnelling. Toch ligt er de belofte om 10.000 woningen te realiseren. Hoe gaat dat aantal bereikt worden; via een versnelling op de versnelling?

Verder heeft zij gelezen dat de doorstroming van senioren naar een kleinere behuizing een knelpunt is. Dat brengt haar op de vraag wat deze coronatijd ons gebracht heeft aangaande de woningbehoefte. In de jaarstukken is sprake van een versnelling van 130%, maar de actuele stand van zaken is 106% tot 113%.

Mevrouw Hoek werd getroffen door wat de heer Karataş zei betreffende het steunen van gemeenten en de daarmee verbonden (beperkte) capaciteit. Zij houdt het wel voor mogelijk dat er financiële steun kan komen om gemeenten in staat te stellen bepaalde dossiers weer vlot te trekken, omdat die stil hebben gelegen wegens beperkte capaciteit. Misschien dat wethouders en de gedeputeerde maar eens rond de tafel moeten gaan zitten om te bekijken wat men voor elkaar kan betekenen. We hebben allemaal hetzelfde doel: meer woningen.

Zij wil ook de huursprong nog even onder de aandacht brengen, waardoor senioren toch niet willen doorstromen. De grens lijkt bij 50 euro te liggen. Tot dat bedrag lukt het nog wel senioren te verleiden kleiner te gaan wonen. Misschien moet hierover ook eens met de woningbouwcorporaties gesproken gaan worden.

Verder hoorde zij vandaag over de wenselijkheid om een groep van zo'n 30 woningen divers van opbouw te laten zijn, zodat niet allemaal dezelfde woningen voor dezelfde groep worden gebouwd. Bij een dergelijke diverse samenstelling lukt het wellicht om jonge mensen weer voor ouderen te laten zorgen. Ouderen kunnen dan weer voor jonge kinderen zorgen. Dat zie je ook in buurtschappen

gebeuren. Men zou zich in dat soort woonvormen moeten gaan verdiepen en dat promoten. Dat wil zij gedeputeerde Van Muilekom meegeven.

Gedeputeerde Van Essen vindt dat mevrouw Chidi vanavond mooi invulling geeft aan de éénoverheidsgedachte, want zij vraagt aandacht voor de financiële situatie en capaciteitsproblemen bij gemeenten. Hij weet dat dat een zorg en een aandachtspunt is. De provincie biedt hierin reeds op verschillende manieren financiële steun. Hij noemt een aantal voorbeelden, waarbij de provincie haar verantwoordelijkheid neemt, zonder het bestuur bij de gemeenten over te nemen.

Er is zeker sprake van een financiële impact op de gemeenten door het uitstel van de Omgevingswet. Dat punt is uitdrukkelijk in het overleg van de koepels met de minister aan de orde geweest. De provincies hebben de VNG stevig gesteund bij het aan de orde stellen van die financiële problematiek van de gemeenten. Er is gepleit voor compensatie aan de gemeenten. Destijds is afgesproken dat als de kosten van decentrale overheden verbonden aan de Omgevingswet zich binnen tien jaar niet terugverdienen, de gemeenten daar dan voor gecompenseerd worden. Dat lijkt nu wel aan de orde te zijn bij gemeenten.

Gedeputeerde Van Muilekom gaat in op het punt van de doorstroming door senioren. Daar wordt nadrukkelijk naar gekeken, zo stelt hij. Aan die doorstroming wordt ook in het kader van de woondeals aandacht besteed. Het idee leeft van een soort challenge, namelijk om de markt uit te dagen die beweging op gang te brengen. In het najaar zal hij met meer informatie hierover komen.

Verder wees mevrouw Chidi op het tegenvallende aantal woningen dat tot nu toe gebouwd is. De ambitie van die 10.000 woningen is er echter nog steeds. De provincie doet haar best om die beweging zo goed mogelijk aan te jagen. Inmiddels is het zo dat 20 gemeenten een aanvraag hebben gedaan en dat mede in het kader van de ondersteuning van hun formatie. Door het ontbreken van voldoende formatie blijft de uitvoering van plannen vaak achter. De provincie is er druk mee bezig om de gemeenten daartoe goed uit te rusten. Soms gaat het echter om zulke grote bedragen dat de provincie bij het Rijk te rade gaat. In het kader van de woningbouwimpuls bestaat er een fonds voor bestaande wijken waar een beroep op gedaan wordt. Verder wordt eraan gewerkt om de huurdersheffing af te schaffen. Dus op allerlei manieren wordt geprobeerd ook het Rijk hierbij te betrekken, zodat de transformatie van bedrijventerrein gaat lukken, maar ook de woningbouwprogrammering geholpen wordt.

Verder is er het punt van de omgevingsvergunningen, want als die gaan stokken dan komt er helemaal niets van terecht. Maar die vergunningen zijn redelijk op niveau gebleven. Hij is heel nieuwsgierig hoe het volgend jaar allemaal gaat lopen. Er zal in ieder geval voor gezorgd moeten gaan worden dat de gemeenten hun zachte plannen hard kunnen gaan maken, doordat zij over meer capaciteit gaan beschikken.

Mevrouw Hoek had vragen over de wooncorporaties. Hij is op dit moment bezig om in beeld te brengen wat de woningbouwcorporaties nodig hebben. Er is het fonds Woningbouw waar woningbouwcorporaties ook een beroep op kunnen doen ter ondersteuning, zodat zij hun plannen concreet kunnen maken. Hij is ook bezig bij een aantal doelgroepen een beroep te doen op flexwonen (tijdelijke wooncontracten). Daarbij moet hij ook nog duidelijk krijgen wat de rol van de provincie daarbij is. Hij komt na de zomer daarop met een voorstel.

2.2 Statenbrief Consultatie programma's Omgevingswet/Omgevingsvisie

De voorzitter gaat wederom de aanwezige fracties langs voor een reactie om op die manier antwoorden op te halen op de gestelde vragen.

De heer Hazeleger verklaart dat hij na lezing van het stuk nog niet 100% helder heeft wat er nu precies wordt voorgesteld. Het stukt bij hem op de vraag welke soort programma's er zo meteen komen. Er wordt gesproken van onverplichte en verplichte programma's. Hij heeft het idee dat verplichte programma's programma's zijn die nu ook al spelen en dat onverplichte programma's nieuwe programma's zijn onder de Omgevingswet. Dan zijn er ook nog programma's met een programmatische

aanpak. Daarbij wordt gesteld dat daar vooralsnog geen gebruik van gemaakt wordt. Hij vraagt zich af of er bij de aanpak van stikstof dan geen sprake is van een programmatische aanpak. Of zou het dat in de toekomst kunnen worden?

Vervolgens wordt er op de volgende pagina wéér een verschil gemaakt. Daar worden vier fases van een beleidscyclus genoemd, waarbij gezegd wordt dat GS fase 2 ziet als een Omgevingswetprogramma. In fase 3 wordt het gezien als een uitvoerings- en samenwerkingsprogramma. Hij vraagt zich daarbij vervolgens af wat dan precies het verschil is in de rol van PS. Dat verschil komt hij in het stuk niet helemaal tegen.

De voorzitter vindt dit nogal technische vragen. Dus er kan bijvoorbeeld schriftelijk op teruggekomen worden.

De heer Hazeleger reageert dat dat een beetje moeilijk ligt, omdat elk stukje techniek hier politieke gevolgen heeft. Hij geeft een aantal voorbeelden waaruit blijkt dat het belangrijk is wat hier precies wordt afgesproken. Hij vreest dat PS met dit stuk achteruitboert in zijn invloed. Hij gelooft wel dat GS zich actief gaat inzetten om PS mee te nemen, maar het is immers niet bekend door wie GS opgevolgd wordt. Daarom vindt hij het belangrijk dat PS goed beseft wat hier nu afgesproken wordt en welke procedures afgesproken worden.

De heer Wolting wijst erop dat de Omgevingsvisie en de daarin genoemde doelen verder uitgewerkt gaan worden in programma's. Er wordt een overzicht van de programma's gegeven met de gestelde kaders. Hij vindt evenals de heer Hazeleger dat dit een heel spannend traject wordt als er onderlinge afspraken en uitspraken worden vastgelegd. Cruciaal is de interpretatie van de doelen. Daar zal het debat over gevoerd moeten worden. Voor dat debat vraagt hij de nodige aandacht in de verdere uitwerking. Wat hij hierbij mist is de betrokkenheid en inspraak van de inwoners. Het gaat hier immers heel concreet over de 'bits en de bites' van de Omgevingsvisie. Hij zou daar graag over gereflecteerd willen zien hoe de inwoners hierbij betrokken kunnen worden.

De heer Suna sluit zich grotendeels aan bij de woorden van de heer Hazeleger, die de onduidelijkheid in allerlei keuzemogelijkheden aangaf. Het gaat hier om verschillende stukken waar GS een besluit over genomen hebben en die een breed en complex geheel vormen, hetgeen voor de Statenleden al een hele opgave is om helder zicht op te houden, laat staan wat dat voor de medeburgers betekent! Er wordt in het stuk wel over participatie gesproken, maar dat moet wel allemaal afgestemd worden! Daar heeft hij moeite mee, want er wordt wel in allerlei stukken rondgedwarfeld, terwijl de opgave steeds groter wordt. Zijn vraag is daarom hoe ervoor gezorgd kan worden dat de samenhang, de participatie, de bestuurlijke vereisten, snel duidelijk gemaakt worden, waardoor ook de gemeenten weten wat ze moeten doen als ze met plannen komen. Daarbij vindt hij de samenhang het allerbelangrijkste, want het mag niet zo zijn dat de gang van de plannen langs de diverse afdelingen tot een stroperig, langdurig proces leidt. Vergunningen zouden allemaal tegelijk op één moment verleend moeten gaan worden. Hoe kan daarvoor gezorgd worden?

Mevrouw Chidi sluit zich aan bij de vragen die gesteld zijn, m.n. door de heer Hazeleger. Het duizelt haar namelijk als zij deze notitie leest. Er wordt van programma's naar een programmatische aanpak gegaan bij het vaststellen van programma's met de juridische koppeling tussen de Omgevingsvisie en de programma's. Zij raakt daarin de weg kwijt. Zij vraagt of er vanavond uit de programma's een keuze gedaan moet worden of dat ze allemaal aangevinkt kunnen worden? D66 wil niet dat PS 'zo maar een dingetje' is en dat GS alles maar gaat beslissen. Het mag geen vrijbrief zijn en haar fractie wil dat PS serieus genomen wordt. D66 benadrukt de gewenste betrokkenheid van PS bij het stellen van de kaders. De kaders moeten helder zijn en de participatie moet goed geregeld worden. Zij vreest dat PS daarbij alleen tot gesprekspartner wordt aan de achterkant in plaats van aan de voorkant.

De heer Westerlaken heeft vragen bij de gehele tekst van de memo. Hij vindt het een bijna ondoor- dringbaar stuk. De gebruikte termen en verbale constructies maken het lezen van dit stuk erg lastig. Hij merkt ook dat als de memo gelezen wordt in de tot nu toe gebruikelijke structuur, dat niet lukt en dat er uit die structuur gestapt moet worden om het te begrijpen. Dit stuk is voor hem toepasselijk gemaakt op het duale stelsel. Hoe hij zijn collega's heeft horen reageren was toch meer geënt op het monistische stelsel. Hij denkt dat iedereen daar nog sterk aan moet wennen. Het ware echter beter geweest als dat in deze memo beter was uitgelegd. Dit geldt voor de toepassing van het duale stelsel in de Omgevingswet – voor zover die wet ooit daadwerkelijk ingevoerd gaat worden.

De tweede vraag betrof de betrokkenheid van PS in de gevolgde procedure. Hier speelt nu juist het probleem van dat dualisme en monisme. Hoe gaat PS om met zijn kaderstellende functie. Of wil PS dat uitvoeringszaken op detailniveau gedaan moeten worden? Hij denkt dat daarover onderling eens heel heldere afspraken gemaakt moeten worden, zodat voorkomen wordt dat men in de discussie steeds weer verzandt in detailaangelegenheden. PS is er immers voor de hoofdlijnen en moet toet- sen of GS uitvoert wat er afgesproken is.

De vraag was voorts of PS en GS beide goed in hun rol komen door deze procedure te volgen. Het probleem voor hem hierbij is dat hij niet uit dit stuk kan lezen welke procedure er gevolgd gaat wor- den. Hij vindt de procedure nu niet echt helder geformuleerd. Hij suggereert iets op te nemen over het initiatiefrecht van de Staten. PS heeft alle rechten die men in een duaal stelsel heeft. Misschien was het goed geweest om dat ook bij de memo te betrekken. Het belangrijkste is dat PS het budget- recht heeft. Hij adviseert nog eens naar de memo te kijken en de achterliggende systematiek om ver- volgens te komen met een verbeterde memo.

De heer Hazeleger wil graag weten wat de heer Westerlaken verstaat onder het duale stelsel en wat hij als de grootste dreiging ziet voor dat stelsel.

De heer Westerlaken legt uit dat het duale stelsel inhoudt dat de Staten het parlement zijn van de provincie Utrecht, die het dagelijks bestuur moet controleren. Het grootste bezwaar van het duale stelsel is het monisme.

Mevrouw De Man zegt ontzettend blij te zijn met haar collega-Statelieden. Zij is namelijk blij dat zij allemaal wakker zijn geworden. Zij heeft er in het verleden op gewezen dat PS buiten spel staan als de programma's eraan komen. Toen heeft zij de gedeputeerde gevraagd daar een vooruitblik op te geven en aan te geven hoe PS, die niet bevoegd is, daarin wordt betrokken.

Zij dankt voor de memo en de positieve onderdelen daarin, zoals de nieuwe werkwijze omgevingsge- richt werken. Zij heeft vragen, die allereerst betrekking hebben op de rol van PS. Zij vindt het fijn dat daar aandacht voor is. Zij ziet ruimte tussen de Omgevingsvisie en de uitvoering. Dat geeft aanleiding tot ruis en dat moet voorkomen worden. Het voorstel om programma's aan PS voor te leggen in een vroeg stadium vindt zij heel fijn. Van de programma's wil zij vragen die direct op de agenda te zetten en niet als een Statenbrief te presenteren.

Dan een technische vraag rond het feit dat er nu ontzettend veel beleidsdocumenten zijn. De inte- rim-verordening kent voor het eerst een afwijkingsmogelijkheid. Afwijken betekent interpretatie van de regels. Voorheen was dat op basis van beleid, nu is dat op basis van programma's. Beleidsdocu- menten verdwijnen niet zo maar. Zijn er ook beleidsdocumenten die gewoon blijven bestaan en geen programma worden? Als de programma's in een vroeg stadium gepresenteerd worden, laat men PS dan ook echt meepraten! Daarbij moet duidelijk gemaakt zijn wat de bevoegdheden wel of niet zijn van PS. Een andere belangrijke vraag betreffende het projectbesluit: Hoe gaat er omgegaan worden met het provinciale projectbesluit? Formeel heeft PS wellicht helemaal geen mogelijkheid om GS daarin te stoppen.

Voor de heer Karataş is het ook de vraag wat precies de rol wordt van PS. Wat is precies de kader- stellende rol? Dat moet helder en scherp zijn. Als hij de tekst nogmaals leest, lijkt het hem te gaan

over de participatie van PS. Hij ziet heel veel termen terugkomen die in een participatietraject worden gebruikt.

Dan komt hij bij de verschillende opties. Daarbij heeft hij de vraag wanneer PS erbij betrokken worden. Het lijkt hem logisch dat als het om een kaderstellende rol gaat, men direct aan de voorkant erbij betrokken wordt.

Mevrouw Chidi reageert richting de heer Karataş en wijst erop dat zij een aantal opties heeft willen aangeven over wat de rol van PS zou moeten zijn. Zij riep daarbij op zelf na te denken over wat de rol van PS moet zijn, waarmee zij wil voorkomen dat PS er alleen maar achteraan rent. Zij wil een heldere rol hebben aan de voorkant, maar ook tijdens het proces en tenslotte aan de achterkant. Zo ziet zij de rol van PS.

De heer Karataş kan de inbreng van mevrouw Chidi alleen maar beamen. Hij is zijn bijdrage ook op die manier begonnen, namelijk dat hij de dingen onderstreept die de collega's al hadden benoemd. Hij was de zaak aan het ontleden en daarbij viel het hem op dat bij de opstart van het programma gezegd wordt dat PS input kan leveren. Maar wat gebeurt er met die input? Dat zal naar aanleiding van een Statenbrief gebeuren, maar er staat niet bij benoemd dat het in de Staten besproken zal worden. De informatiesessies zijn belangrijk, maar alleen dan wanneer de geluiden vanuit PS hun doorwerking hebben.

De programma's zijn helder, maar ze zijn vanuit een bepaald kader geschreven en naar zijn mening is in het participatieproces niet beschreven welke rol PS daarbij heeft in die dualistische structuur.

Mevrouw Hoek meent dat PS buiten spel staan. Zij kent het verschil tussen een dual en een monistisch stelsel. In een dual stelsel wordt verwacht dat PS veel actiever zijn en meer zeggenschap hebben. Zij vreest dat dat niet goed uit de verf zal komen.

Verder heeft zij kritiek op het taalgebruik, waardoor de tekst moeilijk toegankelijk wordt gemaakt. Het levert een te complex geheel op.

De Omgevingsverordening wordt iedere vier jaar herzien en zij denkt dat dat in deze snelle tijden een te lange periode is. Er moet meer gelegenheid zijn om tussendoor dingen mee te geven, want er kan eenvoudigweg niet meer voor vier jaar gepland worden, daarvoor veranderen de dingen tegenwoordig te snel.

Tot slot benadrukt zij dat de participatie door bewoners steeds belangrijker wordt, want de inwoners worden ook steeds mondiger.

Samenvattend hoort de voorzitter de commissieleden één geluid afgeven, waarbij pijnpunten met een de vragen zijn. Zij hoort graag de reactie van de gedeputeerde daarop. Als zij alle reacties op een rij zet is men niet tevreden met hetgeen nu voorligt. Zij hoort graag van de gedeputeerde op welke manier hij tegemoet kan komen aan de behoefte van de commissieleden.

Mevrouw De Man meent dat de voorzitter alle commissieleden nu over één kam scheert. Zij is namelijk best wel enthousiast over de mogelijkheden die een programma kent. Zij is dus niet negatief over het stuk, waarover zij weliswaar wel wat opmerkingen had over hoe het beter kan.

Gedeputeerde Van Essen ziet door deze discussie dat het goed is dat dit gesprek gevoerd wordt. Het is een consultatie op weg naar een Statenvoorstel, waarover de commissie gaat besluiten. Het gaat vandaag vooral om een gedachtenuitwisseling over hetgeen het college heeft uitgewerkt. Het gaat erom dat er iets opgetuigd wordt dat goed is voor de provincie Utrecht en dat recht doet aan ieders rol en verantwoordelijkheden. De reden dat deze discussie gevoerd moet worden is dat in de Omgevingswet een aantal bevoegdheden nogal scherp anders zijn komen te liggen. Dat betreft met name de wijze van vaststellen van de programma's van de Omgevingswet, hetgeen een bevoegdheid is van het college. Dat is dus een gegeven. Maar er is ook een Provinciewet, waarin staat dat de kaderstellende rol (financieel, maar ook inhoudelijk) bij Provinciale Staten ligt. De taak is die twee elementen

met elkaar te combineren en tot een werkwijze te komen, die aan beide elementen recht doet. Het stuk dat nu voorligt is een poging om daar een gesprek over te voeren om zodoende samen een koers te bepalen.

Hij hoorde de commissieleden duidelijk maken dat dat een ingewikkelde materie is en hij begrijpt dat. Wat beoogd wordt is om onder die Omgevingswet naar één helder en overzichtelijk bouwwerk van programma's toe te werken met een heel heldere verdeling van verantwoordelijkheden. Daarbij is het basisidee wel dat de Omgevingswet en de Provinciewet als uitgangspunt genomen worden. Dat betekent dat uiteindelijk de programma's onder de Omgevingswet door het college worden vastgesteld, maar zodra daarbij een aanvullende kaderstelling nodig is, bovenop kaders die al zijn vastgesteld bijvoorbeeld via de Omgevingsvisie, dat daar via een apart kaderstellend besluit invulling aan wordt gegeven door de Staten. Dat is de basisgedachte, die ook in dit stuk verwoord staat.

Ook onder de huidige werkwijze zijn er programma's die door het college worden vastgesteld, zoals de uitvoeringsprogramma's.

Aan het gesprek van vanavond voelt hij wel dat het wenselijk is om hier nog eens nader over van gedachten te wisselen. Ingaande op de vraag hoe de inwoners erbij betrokken worden, wijst hij erop dat in de Omgevingswet ieder programma ter visie wordt gelegd leidend tot inspraak door inwoners. Op ter visie gelegde programma's kunnen dus zienswijzen ingediend worden. Dat is nieuw. De positie van inwoners wordt daardoor alleen maar sterker! Dat is onder de huidige werkwijze namelijk niet altijd het geval.

Hij hoopt hiermee wat helderheid te hebben kunnen aanbrengen in wat door een aantal commissieleden als zeer complex werd ervaren. Misschien dat hij samen met de voorzitter een vorm moet vinden om dit geheel nog wat meer met elkaar te doorleven. In de bijlagen is bewust een aantal voorbeelden genoemd om het allemaal wat concreter te maken. De aanpak is in ieder geval zo, dat de kaderstelling volledig bij PS ligt. Die uitwerking binnen die kaders is vervolgens aan het college. Er werd daarbij zojuist op gewezen dat die uitwerking een stuk interpretatie insluit. Daarom moet er bijvoorbeeld aan de voorkant bepaald worden of er een aanvullende kaderstelling nodig is. Het lijkt hem logisch dat die vraag automatisch geagendeerd wordt.

De heer Hazeleger probeert de problematiek te begrijpen aan de hand van de voorbeelden. Als hij dit college vergelijkt met het vorige college, dan heeft hij het idee dat dit college in de praktijk meer voorlegt aan de Staten. Hetgeen zo meteen op papier wordt gezet, wordt dus de nieuwe theorie. Die theorie geeft naar zijn mening PS een minder stevige positie dan nu het geval is. Dat begrijpt hij niet zo goed, want betekent dat bijvoorbeeld dat de huidige praktijk toch niet goed bevalt? Waarom wordt de huidige werkwijze niet meer gevolgd, zodat dat voor de volgende generaties kan worden vastgehouden?

Gedeputeerde Van Essen heeft de indruk dat het college de huidige werkwijzen prima bevalt. Het is wel een feit dat een programma onder de Omgevingswet vastgesteld wordt door het college. Dat is zo vastgelegd in de wet. Het is zoeken naar een manier die dáár recht aan doet en tegelijkertijd de waarde van de huidige werkwijze behoudt. Hij denkt dat het duidelijk is dat de stapel beleidsstukken een verknoopt geheel vormen en dat meer structuur daarin behulpzaam zou kunnen zijn. Daar kan het wel bij helpen. Uiteindelijk is de Omgevingsvisie een soort kapstok waar uiteindelijk diverse uitwerkingen onder moeten vallen. Hij denkt ook dat er geconstateerd moet worden dat de Omgevingsvisie op bepaalde onderdelen wellicht voldoende kaderstellend is om daar nu al invulling aan te kunnen geven, omdat bij heel veel programma's aanvullende kaderstelling gewenst of noodzakelijk is, gezien vanuit de Staten, voordat een programma kan worden vastgesteld. In het voorliggende stuk staat dat dat in dat geval aanleiding geeft tot een aanvullend kaderstellend stuk, dat de Staten vaststellen met de Omgevingsvisie in de hand. Vervolgens stelt het college het programma vast. Hij kan zich voorstellen dat aan de hand van de stukken van de afgelopen twee jaar geconcludeerd kan worden dat een nadere kaderstellende rol nodig zou zijn geweest. Het is absoluut niet de intentie om een andere rol te definiëren tussen het college en de Staten. Een feit is echter wel dat de Omgevingswet dat voor een deel wel vraagt. Dat vergt een zoektocht.

De heer Westerlaken hoort de gedeputeerde proberen hoe hetgeen de Omgevingswet vereist, gecombineerd kan worden met de huidige werkwijze. In de memo wordt de werkwijze beschreven waaraan men in het verleden gewend is geraakt en aangegeven hoe daar in de toekomst mee omgegaan moet worden. Is dat een goede omschrijving van hetgeen de gedeputeerde tracht te doen? Men zal een omslag moeten maken in denken en werken. Daarbij moet het goede behouden blijven en het toekomstige geoptimaliseerd worden.

Gedeputeerde Van Essen kan zich verenigen in hetgeen de heer Westerlaken zegt. De heer Westerlaken gaf ook al aan dat die kaderstellende rol een uitdaging is voor de Staten om dat in hoofdlijnen te doen en niet te veel in details te treden. Hij denkt dat de rolverdeling die de Omgevingswet geeft soms toch wat ongemakkelijk voelt, omdat die de vraag oproept van wat de Staten nog te zeggen hebben. Hij denkt dat als het goed gebeurt die kaderstellende rol volledig ingevuld kan blijven worden. Daarbij is een Statenvoorstel nodig dat daar recht aan doet. Tegelijkertijd kan die Omgevingswet ook helpen om te voorkomen dat de Staten op een gedetailleerd niveau gaan sturen. Dat is ook een valkuil waar men alert op moet zijn.

De heer Karataş blijft zich afvragen wat dit alles van de Staten vraagt. Hij heeft daar vragen over gesteld en daar antwoord op gekregen. Hij ziet daar een discretionaire ruimte tussen de bestuurslagen, die eigenlijk gebonden wordt. Die rollen worden opnieuw verdeeld. Dat is iets anders dan te zeggen dat iets meer expliciet wordt toegewezen. Hij hoorde daarom de gedeputeerde nog niet zeggen wat collega's eerder hebben ingebracht, namelijk dat het verhaal van de rolverdeling helderder en scherper beschreven moet worden. Nu moet er nog te veel naar gezocht worden. Om de kaderstellende rol als basis te nemen, lijkt meer dan logisch. De Omgevingswet zegt niets over de kaderstellende rol. Hij hoort de gedeputeerde hier graag nader over.

Voor gedeputeerde Van Essen is de crux de vraag wanneer er voldoende kaders zijn gesteld op basis waarvan een programma uitgewerkt kan worden. Dáárop moet men elkaar vinden en dat vergt misschien dat er nog een verdere verdiepingsslag gemaakt moet worden. Dat moet misschien nog wat meer doorleefd worden. Laat er geen misverstand bestaan: aan die kaderstellende rol moet recht gedaan worden!

Hij zet zijn betoog voort met in te gaan op hetgeen met betrekking tot de financiën naar voren gebracht is door de commissie. De heer Westerlaken riep op ook andere instrumenten te benaderen dan alleen de Staten en die partijen wat meer bij elkaar te brengen. Dat vond hij een goede suggestie: het budgetrecht, de kaderstellende rol, het initiatiefrecht, hoe zit dat in relatie tot die programma's? Hij denkt dat het kan helpen als hij daar nog iets over toevoegt om op grond daarvan verder te reflecteren.

Mevrouw De Man vroeg naar de rol van de Staten in het besluit. Hij denkt dat dat vergelijkbaar is met de programma's. Ook daarvoor geldt dat in de Omgevingswet wordt gezegd dat het projectbesluit een bevoegdheid van GS is, waarbij het inpassingsplan de bevoegdheid van PS is. Hij denkt dat ook dit onderwerp nog nader met elkaar besproken moet worden.

Verder benadrukt hij dat de meerwaarde van de Omgevingsvisie is dat er daardoor meer samenhang in de programma's wordt aangebracht. Voor het eerst is er één visie op de gehele fysieke leefomgeving. Het feit dat alles in één visie staat bevordert een grotere samenhang. Er wordt getracht de filosofie van de Omgevingswet te volgen en daarbij tegelijkertijd de kaderstellende rol van de Staten recht te doen.

Mevrouw De Man heeft een aanvullende vraag over die beleidsdocumenten. Sommige zijn gewoon tiptop in orde. Is het ook de bedoeling om die opnieuw tegen het licht te houden om zo overall programma's van te maken?

Gedeputeerde Van Essen wijst erop dat er ook zoets is als een overgangssituatie, waarin bijvoorbeeld recentelijk vastgesteld beleid niet herijkt wordt. Dat zou ook een gigantische belasting van het ambtelijk apparaat met zich brengen. Moet men dit elkaar aandoen?

Mevrouw Hoek had het over die termijn. Voor de Omgevingsverordening ligt dat anders dan voor het Bodembesluit Ruimtelijke Ordening. Daarvan is afgesproken dat dat jaarlijks gaat gebeuren. Dat geldt ook voor het regionaal programmeren. Voor de Omgevingsvisie geldt een langere termijn, vier jaar. Hij zou dat zelf ook verstandig vinden om dat niet frequenter te gaan doen. Ook al wegens de omvang van het traject. Het is wel zo dat de kaders die tussentijds gesteld worden, aanvullingen kunnen inhouden op de Omgevingsvisie die op een bepaald moment vigerend is. Zo bouwt PS zelf vanuit de eigen kaderstellende rol langzaam zo'n Omgevingsvisie verder uit. Dat alles kan bij de nieuwe Omgevingsvisie na vier jaar weer meegenomen worden.

Mevrouw Hoek hoort de gedeputeerde zeggen dat PS wel met aanvullingen kan komen. Bedoelt de gedeputeerde daarmee te zeggen dat die aanvulling dan in de vorm van een addendum toegevoegd kan worden? Niet ieder jaar herijken, maar wel eens in de vier jaar, maar ondertussen wel werken aan een soort groeiproces of aanpassing.

Verder zegt zij signalen te krijgen dat die Omgevingswet nog lang niet wordt aangenomen. De wet moet nog door de Eerste Kamer. De vertraging gaat zeker nog een jaar of langer duren. En misschien komt de wet er wel nooit. Maar hoe gaat men om met wat er nu allemaal gedaan wordt zolang die Omgevingswet nog niet in werking is getreden?

De gedeputeerde krijgt de gelegenheid om hierop kort te antwoorden. Hij hoort mevrouw Hoek spreken van een addendum bij de Omgevingsvisie. Hij ziet dat zelf eerder als een aanvullend kader. Voor het vervolgproces stelt hij vast dat het punt waarop dit alles wordt vastgesteld nog niet daar is. Hij denkt dat het passend is om op basis van dit gesprek dit memo te hernemen en misschien op een aantal punten wat aan te vullen. Hij stelt voor een werksessie te organiseren met ambtelijke ondersteuning daarbij om deze materie nog eens wat diepgaander te bespreken. Dan kan op basis daarvan bekeken worden hoe het Statenvoorstel uit te werken.

De voorzitter neemt namens de commissie dit aanbod van de gedeputeerde graag aan.

[2.3 Statenbrief Consultatie Ontwikkelbeeld 2030-2040 regio Amersfoort en Verstedelijkingsstrategie Arnhem-Nijmegen-Foodvalley](#)

Mevrouw De Jong vond de twee informatieavonden prettige sessies om bij te wonen. Zij heeft drie vragen. Zij meent dat als er naar de stukken van de regionale programmering gekeken wordt, het duidelijk wordt dat ondanks al hetgeen in de pijplijn zit, het haar conclusie is dat er nog voor ongeveer 4000 huizen een plek gevonden moet worden. Is haar conclusie juist en wringt dat allemaal niet een beetje?

Ten tweede is het zo dat zij wat het openbaar vervoer betreft in de regio Amersfoort, zich een beetje ongerust maakt. Daar moet besloten worden over het WSPV Schothorst/Overduist, wat nogal ver weg ligt van het centrum van Amersfoort. Vandaar haar vraag hoe het daar zit met het openbaar vervoer.

Verder wil zij weten of deze plannen ook MER-plichtig zijn. Kijkt de provincie in het verlengde van de MER ook naar de gevolgen voor de natuur, want in beide plannen is dat toch een belangrijk aandachtspunt bij het maken van het ontwikkelbeeld?

Mevrouw De Man vindt het lastig dat de consultatie op dit schaalniveau plaatsvindt, omdat het vanuit de regio komt. Wat de bestuurslaag betreft vraagt zij zich af wat de slagkracht daarin is. Er is mede met de provincie een aanvraag gedaan voor het Groeifonds ten behoeve van een hoogwaardige ov-verbinding van Utrecht naar Zeist. In de regio Amersfoort zit nu een tramverbinding van

Amersfoort naar Soesterberg. Het is niet helemaal goed gegaan met het Groeifonds. Dat heeft gevolgen voor Soesterberg. Dat lijkt haar lastig. Zij hoort daar graag een reflectie op.

In verband met binnenstedelijk bouwen wordt er gekeken naar bestaande bedrijventerreinen die mogelijk uitgeplaatst kunnen worden of getransformeerd kunnen worden naar wonen/werken. De vraag is dan wel waar die bedrijven blijven. Als dat dan meteen in Nijkerk is, dan gaat er werkgelegenheid verloren voor de mensen die er nu werken. De vraag is dus hoe dat wonen/werken zo kort mogelijk bij elkaar gehouden kan worden.

De heer Westerlaken onderschrijft wat mevrouw De Man zojuist zij over werken, namelijk voorzichtig te zijn met de concentratie op binnenstedelijk bouwen en het behoud van werkplekken bij gebrek aan uitleglocaties. Hij vindt het prettig om op deze manier op de hoogte gehouden te worden van de ontwikkelingen. Hij heeft een vorige keer gewaarschuwd voor de Gelderse aanpak, gelet op de moties van Barneveld en Nijkerk met betrekking tot wonen. Hij is benieuwd hoe zich dat ontwikkeld heeft.

Hij was ook wat verrast door wat hij in deze twee beelden zag en wat er vervolgens bij het volgende onderwerp staat over wonen en werken in het Utrechtse deel van het Foodvalleygebied. Hij krijgt daarin niet een echt heldere richting in het Utrechtse aandeel van werk- en bedrijventerreinen, wel voor Steck, maar niet voor het gezamenlijke deel met Gelderland. Daar is in het verleden ook al ervaring mee opgedaan in zuidoost Utrecht met uitruil waarbij dan toch andere dingen gebeurden dan afgesproken was. Daarom blijft hij erop hameren op de qui-vive te blijven waar het gaat om het met Gelderland afspraken maken over wonen en werken.

Mevrouw Chidi wijst erop dat de vitaliteit van een aantal woonkernen onderwerp van discussie is. Zij hoort graag hoe die discussie verder gaat. Op bladzijde 32 las zij voorts dat de stedelijke basisstrategie nog moet worden doorgerekend. Dat vindt zij een spannende uitspraak, want het gaat om de aanpak van een aantal majeure projecten. Verder is er een aantal projecten waar zij achter kan staan. Zij vraagt zich alleen af hoe het daarbij met de centen zit.

Verder wil zij weten hoe het staat met de N224 Woudenberg.

De heer Suna vindt dat de basis er goed uitziet. De geleverde informatie is duidelijk. Verder wijst hij op de scenario's met alleen maar getallen. Hoe gaat hij verder dan alleen die getallen? Zijn de ontwikkelingen zo hard dat de 50% betaalbaarheid kan worden vastgehouden? Daarover hoort hij graag nader. En als er grensoverschrijdend wordt gekeken naar de andere kant, Foodvalley, kan er voor het Utrechtse deel vastgehouden worden aan die 50%? Voor zijn partij is het belangrijk dat er in de sociale sector wordt gebouwd. Komt de middenhuur nadrukkelijker aan de orde bij de plannen die in de toekomst ook in de richting van de regio Amersfoort komen? De kleine kernen blijven daarin punten van aandacht en hij hoopt dat de gemeenten snel met acties komen om dat snel voor elkaar te krijgen.

Wat de grensoverschrijding betreft moet ervoor gezorgd worden dat er overeenstemming en afstemming plaatsvindt met de provincie Gelderland. Het punt van participatie in geval van Foodvalley vindt hij een belangrijk punt om in de gaten te houden of dat wel goed gaat. Mensen moet er op voorhand bij betrokken worden om te voorkomen dat dat in de toekomst tot vertraging zal leiden.

De heer Wolting ziet af van zijn bijdrage, omdat al zijn punten al aan de orde zijn gesteld.

De heer Hazeleger vindt deze positie, evenals mevrouw De Man, ook lastig, want wat moet hij ermee? Allereerst gaat het om iets dat nog heel ver in de toekomst ligt. Het gaat daarbij om enorm grote dingen, waarbij kleine dingen vaak niet gezien worden. Volgens hem komt hier het verschil tussen een progressieve politiek en conservatieve politiek tot uiting. Progressieve politiek probeert nieuwe oplossingen te ontwerpen en conservatieve politiek zoekt oplossingen vanuit het bestaande. Zijn concrete vraag aan de gedeputeerde is wat zo meteen vastgesteld gaat worden.

Tot slot zit voor hem de spanning in het feit dat we later pas in het echte proces komen, namelijk als er een concrete locatie aangewezen moet worden waar grote bouwplannen gaan vallen. Welke rol heeft de provincie dan?

Mevrouw Hoek herinnert zich dat Amersfoort als groeistad bestempeld werd en dat er ruimte bij moest. Wat er daarna gebeurd is, is nog niets vergeleken bij de plannen die nu voorliggen. Het wordt een stad die helemaal volgebouwd is met hoge flats etc. Zij begrijpt dat er woningen bij moeten, maar hoe wordt er omgegaan met de infrastructuur? Hoe wordt er omgegaan met de bevoorrading? Om dat gebied leefbaar te ontwikkelen zijn ingrijpende maatregelen noodzakelijk. Zij vindt het haast beangstigend. Het zij zo. Leefbaarheid, recreatie, groen, wonen, werken, bereikbaarheid ... hoe moet dat allemaal waargemaakt worden? Bedrijventerreinen kunnen herontwikkeld worden tot wonen, maar hoe kan je dan 9500 arbeidsplaatsen realiseren? Bovendien moet het allemaal nog betaalbaar zijn.

Wat gaat men ondergronds doen qua infrastructuur? Er moet voor opgepast worden dat er geen getto's ontwikkeld gaan worden.

Gedeputeerde Van Muilekom wijst erop dat de verstedelijkingsstrategie en het ontwikkelbeeld Amersfoort overlappen. Samen met de gemeenten wordt ervoor gezorgd dat het een samenhangend beeld oplevert. Dat gaat wel lukken, maar daar moet continu de aandacht op gericht blijven. Het gaat nu om een consultatie en hij roept PS daarbij op zich niet in te houden om een aantal duidelijke boodschappen mee te geven, zodat men aangespoord wordt om goed op te letten bij de verdere uitwerkingen. Die geluiden zijn belangrijk om gehoord te worden bij de verdere gebiedsuitwerkingen. Bij de uitbreidingsgebieden ziet hij bij voorkeur dat GS aandacht vraagt voor zorgwekkende zaken. Er moet gezorgd worden dat de bevolkingscentra, met name de kleine kernen, bereikbaar blijven. De voorzieningen moeten goed op orde zijn.

Waar het gaat om wonen en werken en het letten op Gelderland, waar de heer Westerlaken aandacht voor vroeg, wil hij erop wijzen dat hij heel goed samenwerkt met Gelderland. Er wordt geprobeerd om 'grensontkennend' samen te werken en het gebied als een geheel te zien. Er moet voor gezorgd worden dat de dingen op de goede plek terechtkomen. Hij is blij dat er gewerkt wordt met het concept 'landelijke ontwikkellocaties'. Dat concept sluit goed aan bij de Utrechtse Omgevingsvisie. Hij is blij dat die samenhang er is. Hij is blij dat PS heeft toegezegd die samenhang te willen blijven bewaken. Er is een aantal ontwikkelingen in Veenendaal-Zuid. Daar wordt het spannender. Belangrijk is dat er voldoende locaties voor woningbouw in beeld gekregen worden in relatie tot locaties voor werken. Die samenhang moet echt bewaakt worden in de uitwerkingen die nu gaan komen. Participatie is ook een belangrijk onderwerp. Het gaat erom de bevolking te betrekken in de gebiedsuitwerkingen en die participatie een goede plek te geven.

De heer Westerlaken heeft een verduidelijkingsvraag. Bedoelt de gedeputeerde met Veenendaal-Zuid Rhenen-Noord zoals dat in de stukken staat?

De gedeputeerde antwoordt met 'ja'. Hij wijst erop dat iedereen weet dat Veenendaal op slot zit. Hij vindt het belangrijk te zoeken naar locaties die goed ontsloten zijn met ov en in welke gemeente dat dan is laat hij voor nu maar buiten beschouwing. Dat soort discussies vindt in ieder geval niet plaats binnen de verstedelijkingsstrategie.

Gedeputeerde Van Essen wil een paar dingen langslopen en gaat in op de vraag van GroenLinks hoe het zit met die bijdrage. Voor de wat langere termijn zit er best wel een gat. Niet alles wat in de pijplijn zit zal gerealiseerd kunnen worden. Gelukkig is veel voor de kortere termijn al in ontwikkeling. Maar juist voor 2040 is het van belang om met elkaar het perspectief te hebben dat de locaties goed in beeld zijn. Daarbij gaat het ook om de samenhang met andere opgaven, zoals recreatie, groen of werklocaties. Daarom wordt dit gedaan en het blijkt dat gemeenten daar blij mee zijn.

Mevrouw De Jong vroeg naar de positie ten aanzien van het Rijk. Zijn ontwikkelbeeld is dat de betrokkenheid net iets minder sterk verankerd is, maar er zit naar zijn beleving wel groei in. Het helpt als een helder perspectief geboden kan worden, waarbij je als provincie en gemeenten gezamenlijk sterk staat. Dat is het doel waarnaar gestreefd wordt. Mevrouw Chidi vroeg daarbij of het geld er al is. Dat geld is er nog niet, maar dat geldt bijvoorbeeld ook voor Utrecht Nabij. Ook dat geld is er nog niet. Dat geldt ook voor de Utrechtse verstedelijkingsplannen. Dus geld is nodig, maar het helpt als er perspectief is.

Mevrouw Chidi begrijpt deze uitleg van de gedeputeerde. Maar op zijn minst wil zij een doorrekening van wat het gaat kosten. De stap daarna is het binnenhalen van het geld. Wat kan er verwacht worden en wat zijn de verantwoordelijkheid en bijdrage van de provincie?

Gedeputeerde Van Essen benadrukt dat het stap voor stap gaat. Het is een beetje een kip-eidiscussie. De onderlinge verantwoordelijkheden moeten uitgezet worden en het is zaak om duidelijk te maken welke investeringen de verschillende scenario's vergen. En dan helpt het als je duidelijk kunt maken waar je naar toe wilt.

Dan de vraag of het MER-plichtig is. Het ontwikkelbeeld is niet MER-plichtig. Het geldt wel als het om de uitwerking van de formele plannen gaat.

Mevrouw De Man vroeg nog of de tram straks in Soesterberg stopt. Hij stopt er waarschijnlijk wel, maar hij rijdt daarna door naar het Science Park. Dat is nog geen gelopen race, maar het maakt wel duidelijk wat er nodig is om dit op termijn te kunnen ontwikkelen.

De relatie met bedrijventerreinen is zeker ook een belangrijk item. Het is een onderwerp dat ook vanuit de gemeente benadrukt wordt.

Het CDA vroeg hoe het zit met Nijkerk en Barneveld. Daar wordt ook rekening mee gehouden in het proces. De samenwerking met Gelderland is heel belangrijk en ook intensief. Hij denkt dat ook aan de Gelderse kant het belang van de samenwerking richting het Rijk wordt gezien.

D66 vroeg ook aandacht voor kleine kernen. Die aandacht is er zeker. Uitgangspunt is bouwen rondom ov-knelpunten, maar dat geldt ook de vitaliteit van de kernen. De vraag is natuurlijk wel altijd wat de maatvoering is en wat er nodig is voor vitaliteit. Basis is de Omgevingsvisie.

Mevrouw De Man wijst op de andere invulling die voor bedrijvenlocaties wordt gekozen. Dus die bedrijven kunnen dan ergens anders heen. De gedeputeerde zegt dat daar rekening mee gehouden wordt, maar wat is dat dan? Er wordt daarbij altijd eerst gekeken naar de provincie voor mogelijke nieuwe locaties? Wat is dan de realiteitszin van het ontwikkelbeeld als men geen overloop vindt of bewegingsruimte kan creëren? Daar moeten de Staten toch een soort commitment op geven. Zij vraagt zich af of het vaststellen van deze visie dan ook betekent dat de provincie gaat faciliteren in die ruimte.

Gedeputeerde Van Essen begrijpt dat mevrouw De Man dit als aandachtspunt meeg geeft. Hij heeft het punt genoteerd. Het gaat nu om de kaders. Hij gaat niets vaststellen. Het gaat om een koers waarover bij de gemeenten ook besluitvorming gaat plaatsvinden. Het is een gezamenlijk proces.

Gedeputeerde Schaddelee meldt dat hij in oktober gaat praten over de N224 met de gemeente Woudenberg. Dan gaan er twee trajecten besproken worden, namelijk de aanpak van de rotonde in de N224 en N226 richting Maarsbergen. Daar komt hij in het najaar met voorstellen voor. En hij komt met een voorstel voor de N224 via de Voorjaarsnota over de trajectaanpak waar een inspraak over is geweest. Dat betreft het deel tegen de provinciegrens met Gelderland, Scherpenzeel.

De heer Hazeleger wijst op de Voorjaarsnota 2022 en wil weten waarom, als de gedeputeerde al weet dat het in die Voorjaarsnota 2022 komt, het niet in de begroting 2022 komt.

Gedeputeerde Schaddelee geeft aan dat hij het net niet gaat redden om het in die begroting 2022 op te nemen wegens de participatie met de omwonenden. Dat vereist een aparte besluitvorming. Hij verwacht wel in de Voorjaarsnota 2022 daar een goed voorstel voor te kunnen doen.

De heer Hazeleger stelt de gedeputeerde voor er een apart voorstel voor te doen.

De gedeputeerde antwoordt de heer Hazeleger gehoord te hebben.

Mevrouw De Man wijst op de gevolgen van de stedelijke verdichting voor de toegangswegen. Zij wijst in dat verband op de rondweg rond Amersfoort. Als de wegen vollopen wordt er weer naar de provincie gekeken om dat probleem op te lossen. Zij hoort graag van de heer Schaddelee hoe hij dat ziet als de provincie dat vaststelt.

Voor gedeputeerde Schaddelee is dit een herkenbaar punt en hij wijst erop dat er allereerst in het ontwikkelbeeld goed gekeken moet worden naar hoe aangesloten kan worden op de Omgevingsvisie van de provincie bij het ontwikkelen van knooppunten. Bij bestuurlijke gesprekken waarin het ging over bereikbaarheid is dat het kritische punt dat hij daar gemaakt heeft. Het tweede is dat in gesprekken met meerdere provincies en meerdere gemeenten, waarbij de regio Amersfoort de trekker was, bekeken moet worden wat er allemaal gedaan kan worden op de A1-corridor. Het is geen vanzelfsprekendheid dat daar alle mogelijkheden uit de provinciale kas betaald moeten worden. Dat zijn investeringen waarbij ook het Rijk een rol speelt. Dat komt bij de BO MIRT aan de orde.

Gedeputeerde Van Essen wijst erop dat ernaar gestreefd wordt om zowel het besloten ontwikkelbeeld als het versterken van de verstedelijkingsstrategie voor het zomerreces klaar te hebben. Daarna komt het ter besluitvorming richting PS. Het PO MIRT vindt traditiegetrouw in oktober/november plaats. Volgend jaar wil hij het dan ook geagendeerd zien. In de tussentijd zal het dus ter besluitvorming voorliggen. Dus dat is het najaar.

De voorzitter stelt vast dat dit agendapunt hiermee voldoende besproken is.

[2.4 Statenbrief Ontwerp Provinciaal programma wonen en werken](#)

Mevrouw Koelewijn laat zich voor dit agendapunt als voorzitter vervangen door de heer Westerlaan.

De voorzitter leidt het onderwerp in en meldt dat de commissie met deze Statenbrief geïnformeerd wordt over de vaststelling van het Ontwerp Programma Wonen en werken door GS. Dit programma ligt t/m 12 juli ter inzage. Mede op basis van de ontvangen reacties, zullen GS het Programma in september definitief vaststellen.

Mevrouw De Man krijgt als eerste het woord om toe te lichten waarom zij samen met het CDA en de SGP deze Statenbrief opgevaardigd heeft. Mevrouw De Man geeft echter het woord aan de heer Hazeleger.

De heer Hazeleger laat weten dat hij aanvankelijk best hoge verwachtingen had, maar dat anderen in zijn fractie het allemaal maar niks vonden. Hij moet erkennen nu het gevoel te hebben dat die anderen gelijk hadden. Als hij de plannen bekijkt dan ziet hij allereerst heel veel tekst. Als hij de tabel goed interpreteert dan ziet hij daarin allemaal plannen staan, die eigenlijk al vaststonden. Hij ziet vrijwel geen nieuwe plannen. Dat verbaast hem, omdat hij had gehoopt dat dit het instrument zou zijn om echt iets voor elkaar te krijgen op de woningmarkt en wel zodanig dat gesproken zou kunnen van een breuk met het verleden. Die breuk ziet hij echter niet. Dat vindt hij jammer.

Bij bedrijventerreinen lijkt er, zeker in regio 16, wat meer ruimte te zijn, maar ook daar vraagt hij zich af wat naast die verkregen zeven bedrijventerreinen echt nieuw is. In de regio Amersfoort lijkt er helemaal geen beweging in te zitten, terwijl daar de druk best wel hoog is.

Zijn vraag is daarom wat zonder dit programma allemaal niet had kunnen gebeuren. Welk plan is nu echt nieuw? Dat geldt voor zowel woningbouw als bedrijventerreinen. Was dit wat men hiervan had verwacht?

Mevrouw Koelewijn zegt het woord te hebben gevraagd, omdat zij in dit geheel de kantoren mist. Ondanks dat het om staand beleid gaat, lijkt het haar van belang om dit alsnog te vermelden en wel, omdat het hier gaat om de transitie en het ontwikkelen van de zo gevraagde woonruimte. Juist op dit vlak doen zich ontwikkeling voor. Er is de ververbinding met de klimaattransitie en de kantoorpanden die in 2021 label C moeten hebben en dat blijkt voor veel panden niet het geval te zijn. De relevantie voor de provincie Utrecht wil zij opgenomen zien worden in dit ontwerp.

Daarnaast heeft zij een bijzondere bevinding, die zij met de commissie wil delen. Het heeft niet met de opwaardering te maken, maar zij wil het toch voorleggen. Bij de behandeling door de Staten van de zeven bedrijventerreinen, die meegenomen zijn in de interim-verordening, heeft zij toentertijd aangegeven dat er bij het terrein Kronkels Zuid A1, volgens haar berekening, een fout is gemaakt. Daar zijn normen met betrekking tot Natura 2000 aangehouden: afstandsnorm 30 km. [gedeeltelijk onverstaaanbaar] Bij de milieueffectrapportage ziet zij dat die fout opnieuw is gemaakt. Er wordt opnieuw verwezen naar de corridor. Zij vraagt de gedeputeerde uit te leggen waarom deze fout opnieuw is gemaakt.

Mevrouw De Man wijst er in haar bijdrage op dat de evaluatie nog moet komen. Die evaluatie ligt nog ver van dit moment vandaan. Dit is het eerste moment dat er iets loskwam, daarom is er opgewaarderd. Zij heeft een kleine evaluatie gedaan aan de hand van de vraag aan ambtenaren hoe het bevallen is. Zij kreeg te horen dat het eigenlijk best wel makkelijk was, want er werd niets anders gedaan dan bij de monitor, namelijk dat een lijstje met plannen doorgestuurd werd. Op dat lijstje werd nog een aantal plannen toegevoegd met het idee 'het kan maar mooi meegenomen zijn'. Toen bekeek haar het gevoel 'waarom zijn dan al die eisen opgesteld als ze niet worden getoetst?' De plannen zijn niet getoetst, maar gewoon een-op-een overgenomen. Dit is dus niet meer dan de gewone monitor. Zij krijgt hier graag een reactie op van de gedeputeerde.

Voor de evaluatie wil zij voor nu meegeven dat zij geluiden hoort dat gemeenten zich zorgen maken dat als de ene gemeente niet voldoende 50% betaalbaar bouwt, hoe dat dan zit met de buurgemeente. Als mijn buurgemeente iets meer bouwt, kan ik dan iets minder bouwen? Die spanning zit er wel, maar zij heeft nog niet van enige onderlinge afstemming gehoord. Dat wringt dus een beetje. Welke rol kan de gedeputeerde hierbij spelen?

Aan de voorkant zijn er nu veel plannen, maar op de lange termijn zijn dat er weinig. Verder leest zij dat de gedeputeerde het spannend vindt om er locaties bij te geven, hetgeen zij helemaal begrijpt. Zij vraagt zich af hoe op een gegeven moment zicht verkregen wordt op die lange termijn. Hoe gooie je als gemeente zo'n plan dat je nog een beetje voor je wilt houden [onverstaaanbaar]. Ook dat spanningsveld kreeg zij terug. Zij hoort daar graag de reactie van de gedeputeerde.

Mevrouw Chidi wijst erop dat gesproken is over de spannendheid van regio's, van regionale programmering en wat dat zou doen. Als zij het positief bekijkt, denkt zij dat het toch allemaal heel snel gegaan is. Als ze het wat sceptisch bekijkt, dan moet zijn constateren dat heel veel zaken uit de PRS/PRV die gewoon een-op-een zijn overgenomen, terwijl de Staten daar anderhalf jaar lang over gesproken hebben. Daarom vraagt zij zich af of zij optimistisch moet zijn of toch wat sceptisch moet blijven en het gevoel houden dat het allemaal toch nog niet helemaal af is.

Wederom leest zij in dit stuk 'cijfers Stec, cijfers Primos' en dat zijn allemaal verschillende cijfers, die allemaal een andere inbreng geven. In het ontwerp kwam zij een percentage tegen van 122% cumulatief. Dat deed haar een beetje duizelen. Zij vraagt de gedeputeerde haar uit te leggen wat wel de cijfers zijn vanuit de woonbehoefte, de woonaantallen en de aantallen die gerealiseerd gaan worden.

Van welke cijfers wordt uitgegaan en welke cijfers moet zij lezen achter STEK, Prios-monitor en hoe zich dat verhoudt tot elkaar.

De voorzitter stelt de gedeputeerde voor de vragen van mevrouw Chidi schriftelijk te beantwoorden.

De heer Suna feliciteert de gedeputeerde met de overeenkomst met de 26 gemeenten. Dat was niet niks. Complimenten richting GS en ambtenaren! Dan een vraag naar aanleiding van de beantwoording van vragen van GroenLinks betreffende die 50%. Hij hoort zorgen over cijfers die niet allemaal meegenomen zijn. Dat vindt hij zorgelijk. Als nu reeds onduidelijkheid bestaat over die cijfers, hoe gaat dat dan straks als het erom gaat vast te stellen of die 50% wel gehaald is? Dat is een punt van zorg voor hem naar aanleiding van de beantwoording.

Verder wil hij weten of de woningbouwcorporaties wel geëquipeerd zijn op het gebied van het realiseren van sociale woningen en in hoeverre dat wordt meegenomen.

Mevrouw De Jong dankt de collega's voor het opwaarderen, want zij denkt dat het goed is dat hier over gesproken wordt. Zij moest denken aan de uitspraak van de gedeputeerde: the proof of the pudding is the eating. Misschien dat men kan zeggen dat dit maar een klein hapje is, maar zij vindt wel dat dat stuk zodanig is dat het aangeeft hoe voortaan gegeten wordt. Ze was dus wel tevreden over het stuk al is zij zich er wel van bewust dat het om een eerste begin gaat. Zij herinnert voorts aan het gesprek met de corporaties. Zij heeft gehoord dat de corporatiedirecteuren zich daarover actief-positief uitlieten. Soms hebben gemeenten een duwtje nodig en zij zagen de regionale programmering toch als een positief middel daarin. Zij heeft nadere vragen gesteld en is van mening dat er op die 50% toch beter zicht verkregen moet worden.

De heer Hazeleger heeft een vraag aan mevrouw De Jong, namelijk of zij tevreden is met een klein hapje als zij honger heeft.

Mevrouw De Jong ontkent dat, maar voegt er aan toe te zien dat haar over een tijdje een gehele pudding gepresenteerd gaat worden. Zij heeft alle hoop dat dat gaat voldoen aan al de dingen die zij wil. Het gaat nu om een eerste begin en zij heeft goede hoop dat het helemaal goed gaat komen met die planning.

Gedeputeerde Van Essen begint met erop te wijzen dat het hierbij om een jaarlijks proces gaat. Dit is het eerste jaar van iets als een groeimodel en waarbij nu met elkaar de eerste stap wordt gezet. Dit komt in de plaats van een datasystematiek dat eens in de vier jaar een Omgevingsverordening wordt vastgelegd. Als je daar als gemeente niet bij zat, dan had je pech en dan kon je weer vier jaar wachten in de hoop dat je in een volgende ronde wel een locatie zou verwerven. Dat wordt nu allemaal verkort. Hij kan zich voorstellen dat sommigen concluderen dat het anders lijkt uit te pakken dan verwacht werd. Hij herkent dat. Hij erkent dat er sprake is van onduidelijkheid in het begin, misschien ook wel wantrouwen bij gemeenten. Hij merkt dat er ook heel wat gemeenten zijn die juist blij zijn met de stappen die gezet zijn. Hij heeft met een aantal gemeenten afspraken kunnen maken, waar zij op zaten te wachten. Hij denkt dat het goed is hier even bij stil te staan en zich te realiseren dat dit best een stap is. Dat is altijd spannend. Dat dit in één jaar van de zijde van de gemeenten niet tot een waslijst van nieuwe locaties heeft geleid, mag geen verbazing wekken, want vaak gaat het om buitenlocaties. Ook gemeenten moeten hieromtrent met besluitvorming komen. Daar zit een tijdlijn achter, die niet openbaar is.

Dan was de vraag of het college duidelijkheid heeft over welke plannen in de pijplijn zitten. En die bedrijventerreinen, waar zitten die straks allemaal? Dat overzicht heeft het college wel. Dat is de basis waar vanaf nu jaarlijks verder gebouwd kan gaan worden. Dat is een belangrijke stap die nu gezet is.

Wat de bedrijventerreinen betreft is het zo dat de ene gemeente daar concreter mee bezig is dan de andere. Er zijn echter wel degelijk een aantal nieuwe plannen.

Het CDA had een vraag over kantoren. Dat het er niet in staat komt omdat daarvoor in de Omgevingsverordening een systematiek is vastgesteld. In het kader dat PS het college heeft meegegeven stond dat ook niet. Hij stelt voor dit onderwerp wel bij de evaluatie te betrekken en te bekijken wat de afwegingen zijn om dat al dan niet in de volgende ronde mee te nemen. Daarmee wil hij wel meegeven dat de transformatielocaties, dus die potentiële woningen, wel zijn meegeteld. Het is niet zo dat er sprake is van een programmering van nieuwe kantorenvierkantemeters. Dit lijkt hem een onderwerp om bij stil te staan tijdens de evaluatie.

Verder overviel mevrouw Koelewijn hem een beetje met haar opmerkingen over Kronkels Zuid. Dat is best wel technisch, dus dat gaat hij uitzoeken.

Dan mevrouw De Man en de constatering 'het valt best wel mee': een kwestie van half vol of half leeg. Hij denkt dat het vooral belangrijk is dat het voor gemeenten een werkbaar methodiek is. Tegelijkertijd geldt dat de plannen wel getoetst worden. Er gaan ook kwalitatieve afspraken gemaakt worden met gemeenten. En dat is best wel spannend voor gemeenten. Het is volgens hem goed om dat ook te erkennen. Het is niet zo dat nu reeds per wijk wordt afgesproken wat de energie-eisen worden.

Mevrouw De Man benadrukt dat zij niet wil dat gemeenten het idee krijgen wel 'binnen te zijn', maar wel de angst hebben 'er nog uit geknikkerd te kunnen worden'. Dus het maken van nadere afspraken mag er dus niet toe leiden dat gemeenten alsnog van de lijst worden geschrapt. Ben je binnen en blijf je binnen, dat is volgens haar de vraag. Daarom stuurde zij aan op de vraag of alle plannen nu wel getoetst zijn aan het kader. Verder maakt zij zich ook zorgen over de aantallen. Zij denkt dat er tegen een tekort aangelopen gaat worden. Meer zorgen heeft zij echter nog over die kwalitatieve eisen.

Gedeputeerde Van Essen benadrukt betrouwbaar te willen zijn bij gemaakte afspraken. Als het gaat om die kwalitatieve eisen dan moet bekeken worden in hoeverre hierover afspraken gemaakt kunnen worden. De uitbreidingslocaties zijn getoetst, zo verzekert hij. Dus daarin kan mevrouw De Man gerustgesteld zijn.

Mevrouw Chidi wees op al die verschillende cijfers. Hij raadt haar aan contact op te nemen met de desbetreffende ambtenaren, die haar daarin wat verder thuis zouden kunnen maken.

Mevrouw Chidi laat dat met liefde over aan haar opvolger.

Gedeputeerde Van Muilekom gaat in op die 50%. Met de bekende plannen zit men nu rond de 36%. Hoe kan het zijn dat er plannen zijn waarbij de gemeenten de planmonitor niet goed hebben ingevuld? Dat is ook een punt voor de evaluatie. Dat moet natuurlijk zo goed mogelijk bekend zijn. Een ander belangrijk punt is de pijn, waarin wel plannen hangen, maar nog niet tot realisatie komen. In de gesprekken met de gemeenten is het belangrijk aan de orde te stellen wat nodig is om die plannen hard te maken, zodat ze verder komen.

Vorige week is in de U16 besproken hoe het allemaal is verlopen. Het was een eerste keer en dan gaat het toch ook om het vertrouwen hebben en krijgen in elkaar. Iedereen heeft hetzelfde doel, namelijk meer woningen, meer betaalbare woningen en daarnaast is er nog een aantal ambities en de kwestie van passende locaties. Dan gaat het om afspraken dat waar het buiten de rode contouren plaatsvindt, waar dat dan wel en waar niet moet gebeuren. Dan is er ook de kwestie van ontsluiting en bereikbaarheid die gesprekken met individuele gemeenten vergt.

Hij wil goed contact houden met de corporaties. Soms is het ook zo dat de corporaties afspraken maken met de gemeenten. Als dan blijkt dat het stukt, dan is dat aanleiding om het gesprek met de gemeenten weer aan te gaan. Die contacten moeten worden voortgezet. Hij merkt wel dat de corporaties goed geïnformeerd zijn en veel meer willen. Verder is het zo dat gemeenten soms zó bezig zijn met zoveel plannen dat hun capaciteit op is. Ook corporaties kampen soms met dat probleem. Dus het contact met corporaties gebruikt hij om dat soort pijnpunten en belemmeringen naar boven te halen.

De voorzitter stelt vast dat dit onderwerp hiermee voldoende besproken is en hij geeft het voorzitterschap terug aan mevrouw Koelewijn.

Zij concludeert dat gebleken is dat de Statenbrief nog niet rijp is om doorgeschoven te worden naar een Statenvoorstel, maar dat er bijvoorbeeld een werksessie gehouden gaat worden. Ten aanzien van de Statenbrief Consultatie Ontwikkelbeeld 2030-2040 regio Amersfoort en Verstedelijkingsstrategie Arnhem-Nijmegen-Foodvalley stelt zij vast dat de commissie binnenkort een Statenvoorstel tegemoet kan zien.

4 Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering om 22.15 uur met dank aan eenieder voor zijn of haar inbreng. Zij wenst iedereen een goede zomer toe.